

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od peti vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Članstvu — okrajnim društvom!

(Izjava, sprejeta na seji ožjega sosveta z glasovi podpisanih.)

Kakor je razvidno iz deklaracije o bistvu, nalogah in smeri naše stanovske politike, za katero so se izrekli v Mariboru na neoficialnem sestanku dne 3. januarja 1926 predsedniki mežiškega, ormoškega, ljubljanskega, mursko-sobotskega, slovenjegraškega, sv. lenartskega, mariborskega, mariborskega-okolice, gornjegraškega, šmarnskega, dolencelendavskega in ptujskega učiteljskega društva; na seji širjega sosveta dne 10. januarja 1926 pa oficialno poleg teh tudi vsi drugi (izvzemši dveh) predsedniki okrajnih učiteljskih društev iz mariborske in ljubljanske oblasti, oziroma njihovi namestniki, je nastalo med osnovnošolskim učiteljskim odločno stremenje po popolni osamosvojitvi naše organizacije v smeri strogo stanovske in strokovne organizacije kakor jo nihče ne odreja meščanskošolskemu učitelstvu in ne profesorjem.

Pravi izraz te smeri so bili predstavniki slovenskega učitelstva, zastopani na seji širjega sosveta, ki so se (z dvema izjemama: Konjice, Kočevje) enodušno izrekli za smer, ki jo izraža deklaracija.

Oziš sosvet je na svoji seji dne 23. t. m. ugotovil da je predsedstvo poverjenjstva lahko uvidelo voljo učitelstva že prej iz glasila samega, iz seji ožjega sosveta in obšega razpoloženja med učitelstvom da na je bilo na podlagi sestanka v Mariboru še posebej opozorjeno (s pismom oddanim od pooblaščenca še isti dan, t. j. teden dni pred sejo širjega sosveta) in s tem podrobno pončeno o razpoloženju, ki vlada glede smeri stanovske politike med učitelstvom in o položaju, ki ga je pričakovati na seji širjega sosveta.

Zato je krivo, če se dolži sotovaršje zahrbtnega in neparlamentarnega postopanja, kar ni bil niti sestanek v Mariboru, ki je imel namen izdelati le koncent in sintezo idejne smeri, o kateri se je razpravljalo prej v listu, na sejah ožjega

sosveta in zaradi katerih razprav je prišla tudi točka o smeri stanovske politike na dnevni red širjega sosveta.

Ugotoviti moramo, da se je na seji širjega sosveta hotelo s strani predsedstva iti preko enodušne volje predstavnikov učitelstva da se je hotelo zgojiti s formalnimi argumentacijami udušiti to voljo, zaradi česar se je ustvarilo v zbornici razpoloženje ki je vsled prehudega pritiska izzvalo neobičajen, nepričakovan in nezaželen zaključek te seje.

Obžalovati pa moramo tudi, da se en del javnosti vtiče v našo interno zadevo v kvarni obliki, da hoče iz strogo načelnega vprašanja našega stanu in organizacije napraviti osebno gonjo in strankarsko političko zadevo.

V deklaraciji je dovoljno izražena politična in kulturna svoboda, ki jo uživa vsak posameznik izven organizacije. Zato smo prepričani, da se tudi z izigravanjem stališča, ki ga moramo zastopati v organizaciji kot celota, in svobode, ki jo imamo izven nje kot posamezniki ne bomo omajalo trdnih temeljev deklaracije in enodušne volje, ki jo ima učitelstvo glede smeri organizacije.

Pozivamo članstvo, da odločno odbije vse poizkuse ki nam hočejo prepričati osamosvojitve našega stanu in neodvisnost naše organizacije.

Okrajna učiteljska društva pozivamo, da na prvem svojem zborovanju razpravljajo in glasujejo o deklaraciji ter dajo s tem svojim delegatom za pokrajinsko skupščino jasno stališče.

Izvršujoč voljo, ki jo je dne 10. t. m. izrekel širji sosvet, dopolnjujemo to voljo s tem oklicem v pojasnilo članstvu ki ga pozivamo istočasno k disciplini in delu v dobrobit naše organizacije in našega stanu. Istočasno pozivamo okrajna učiteljska društva, da pozovejo vse članstvo k izpolnitvi naše organizacije in delu za novdigo našega stanu in narodne prosvete.

V Ljubljani, dne 23. jan. 1926.

Josip Lapajne, Anton Hren, Ivan Dimnik, Peter Močnik, Ljudevit Potočnik, Marija Godčeva.

Za enotno strokovno organizacijo vsega jugoslovenskega učitelstva.

(Ponatis iz govora Engelberta Gangla na delegaciji »Zaveze« dne 6. sept. 1919., objavljenega v 38. številki »Učit. Tovariša« od 17. sept. 1919.).

Odkar živimo Srbi, Hrvati in Slovenci v skupni domovini, gre naše stremenje za tem, da izvedemo centralizacijo šolstva tako, kakor bo to splošni in široki kulturni našega troimenega naroda v korist. Danes ni tega vprašanja na dnevnem redu; a vendar ga moram omeniti, ker se mi zdi pravilo da iz njega izvajam logični zaključek: Enotno moramo združiti tudi vse svoje vrste — izvesti moramo centralno organizacijo učitelstva Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Kratko in kategorično se glasi ukaz: Moramo!

Moramo pa, ker hočemo nekateri in ako hočemo vsi!

Zdi se mi, da je vendar dospela doba, ko lahko izbrišemo iz svoje kulturne zgodovine kranjskega, štajerskega, koruškega, primorskega, dalmatinskega, hrvaškega in srbskega učitelja, ko lahko preidemo preko liberalnega, socialno-demokratskega in klerikalnega učitelja — ter se vsi prekrstimo s skupnim imenom jugoslovenskega učitelja z imenom učitelja Srbov, Hrvatov in Slovencev ter se združimo na skupnem delu v dosego skupnih koristi svojega stanu in po našem stanu koristi svojega šolstva.

Skupna nam je domovina, skupno in enotno mora biti učitelstvo — ena in enotna mora biti tudi naša organizacija!

Ustvarjena pa mora biti skupna naša organizacija na taki podlagi in na takih načelih, da ne bo nikogar odbijala od sebe, ampak da bo vsakemu, ki je po svoji zavesti predvsem in edino učitelj svojega naroda, vstop vanjo mogoč. To je prvi pogoj!

Drugi nič manj važen pogoj je ta, da je očuvana v naši organizaciji vsakega pripadnika našega stanu popolna svoboda v vsakem oziru in v takih mejah organizacijskega statuta, da bo edina zadača organizacije kot celote in vsakega njenega sestavnega dela čuvanje naših stanovskih koristi in pospeševanje naših stanovskih nalog, kakor je izvrševanje naših stanovskih dolžnosti sveta naloga naše celote in vsakega posameznika.

Tretji pogoj enakovreden prvima dvema je naša dobra in resna volja. Ako vržemo od sebe to, kar nas loči in cepi, in dvignemo do združevalne veljave to, kar nam je skupno, kar nas veže in napravlja enakopravne člane istega stanu, potem smo takoli na pravi poti, ki drži v skupno enotno organizacijo.

Kot učitelj sem organizovan v svoji stanovski organizaciji in bom izkušal v njej uveljaviti načela in nazore, ki sem o njih prepričan, da so v korist stanu in šole. V organizaciji nisem politik, ampak

sem kulturni delavec in bojevnik za stanovske interese. Načelo demokratizma mi daje zunaj organizacije pravico, da sem član političke stranke in kulturne struje, ki odgovarjata mojemu svobodnemu preudarku in prepričanju.

In kjer imam zunaj organizacije besedo, veljavo in moč, tam mi bo moja stanovska zavednost velevala, da pridobim javno mnenje za naše skupne težnje, da torej stranke in struje vnamem za svoj stan, ne da bi svojo organizacijo spravljali v odvisnost ali jo celo podreiali strankarskim interesom politike.

Moje delo kjerkoli bo toliko uspešnejše in toliko ugodnejše, ker me bo napajala ponosna zavest, da stojim za menoj vsa organizacija kadar in kjer delam ali govorim v njenem imenu ali v soglasju z njenimi načeli. Ako kje pride v našem slučaju do veljave resnice: Vsi za enega in eden za vse!

Drugi naj se naslanjajo na nas, a ne mi ne nje!

In — ničesar o nas brez nas!

Iz tega govora, ki ga je govoril tov. Gangl leta 1919, je popolnoma jasno raz-

vidno, da se je že tedaj uvidela nujna potreba depolitizacije naše stanovske organizacije. Popolnoma jasno je povdaru ista načela, ki jih vsebuje deklaracija. Še bolj nam potrjuje to potrebo vsa doba, ki smo jo preživeli od tedaj. Na isti podlagi so organizirani meščanskošolski učitelji, na isti profesorji in na isti novinarji, ki svobodno zagovarjajo izven organizacije pri svojih političkih strankah in v listih svoje politične nazore in svetovno naziranje, v organizaciji pa poznajo medsebojno toleranco in se potezajo za skupne interese. Tako je tudi učitelstvo svobodno pripuščeno da deluje izven organizacije na političnem polju, tega mu tudi deklaracija ne odreja. Zato podčrtavamo Ganglove besede, ko pravi: »Načelo demokratizma mi daje zunaj organizacije pravico, da sem član političke stranke in kulturne struje, ki odgovarja mojemu svobodnemu preudarku in prepričanju. In kjer imam zunaj organizacije besedo, veljavo in moč, tam mi bo moja stanovska zavednost velevala, da pridobim javno mnenje za naše skupne težnje, da torej stranke in struje vnamem za svoj stan, ne da bi svojo organizacijo spravljali v odvisnost ali jo celo podreiali strankarskim interesom politike.«

Ureditev gospodarskega stanja naše organizacije.

Oziš sosvet je dognal na podlagi računskih zaključkov Učiteljske tiskarne, da dolgujemo na tisku naših stanovskih listov koncem upravnega leta precejšnje zneske.

Na drugi strani je pa tudi konstatiral, da imamo mnogo tiriati na članarini od naših društev, kakor tudi na naročnini od naročnikov »Učiteljskega Tovariša«, »Popotnika« in zlasti »Zvončka«.

Naš apel velja danes v prvi vrsti društvenim blagajnikom, ki so se na dolgu na članarini za leto 1925., da zanesljivo poravnajo zastanke do 10. februarja t. l. Obenem jih prosimo in poziva-

V Ljubljani, dne 23. jan. 1926.

Anton Gnuš, poverjenika namestnik, — Josip Lapajne, tajnik, — Ivan Dimnik, urednik »Učit. Tov.« — Bogomir Fegic, blagajnik, — Anton Hren, član sosveta, — Ljudevit Potočnik, član sosveta, — Marija Godec, članica sosveta, — Vilibald Rus, član sosveta, — Peter Močnik, član sosveta.

Realizacija deklaracije.

Deklaracija nam je podala bistvo, naloge in smeri naše stanovske politike, ki jih mora v celoti podpisati vsak pravi organiziranec.

Ni pa dovolj le bistvo, tudi ne zadostujejo le naloge in smeri, ampak potrebni so še pomočki in sredstva, ki nai vlijejo temu lepemu osnutku življenje. Sicer bo ostal kljub svoji neoporečnosti le mrtva beseda.

Novi pravci zahteva predvsem enotno organizacijo, enotno in krepko organizacijo. Kako pa to doseči? Kako strniti vse te raznovrstne ude ne glede na nasprotujoče si svetovne in politične nazore v krepko organizacijsko telo? Tega ni mogoče doseči le s soglasnim sprejetjem deklaracije, tudi ni mogoče tega diktirati, saj odklanja že sama deklaracija v principu vsako majoriziranje vsak duševni teror. Le en način je mogoč, in to je: pravo razumevanje. Le notom prave izobrazbe članov v organizacijskem, v socialnem duhu, bo ta problem izveden. Z nobeno drugo silo, ampak le s socialnim duhom prežeti podrejeni morejo tvoriti to čvrsto socialno dete ki ga zovemo organizacija.

Mirno in uspešno sožitje raznovrstnih duhovnih elementov zahteva toleranco in medsebojno spoštovanje. Tudi to dosežemo le z umevanjem. Vse razumeti, pomeni vse odpuščati — ta rek je za nas izredno važnost! Doslej smo bili preveliki fanatiki, vzrok temu kvarnemu fanatizmu pa je bila ravno naša površnost, naša duševna

plitkost v poznavanju življenjskih vprašanj.

S poglobljenjem v sociološki študij, to za nas dosedaj »terro incognito« ki pa je baza razumevanju vsega življenjskega razvoja, bo plitki fanatizem izplahnel in našli se bomo lahko vsi na platformi, ki bo za naš stan in tudi za naš narod najbolj pravilna in zato tudi najbolj koristna.

Na ta način pa bomo tudi dosegli samostojnost mišljenja in ne bomo nas mogli kot dosedaj zavajati in izigravati razne oskurne, nekulturne sile.

Kaj nas je najbolj razdvajalo dosedaj? Kaj nas je najbolj teplo? Razdvojeni svetovni nazorj morda? Ne, saj večina pravega svetovnega nazora niti ni imela. Sporno jabolko, bič, ki je udriljal po nas, je bila tista nečedna dnevna strankarska politika, ki je le grobo potvarjanje svetovnih nazorov. Ta izrodek smo poznali zani smo se bili in — krvaveli. Živelj smo brez prave politične vzgoje, neznana nam je bila »višja matematika« življenja. Po življenju smo se nehalj le s »poštევanko«. Kdor pa operira s to poslednjo je navadno le izigravan. Pa tudi malo častno je bilo za nas, ki se prištevamo k intelektualcem, da smo se zadovoljevali le z »abecednikom«!

S sistematičnim študijem življenjskih vprašanj nam bo dana možnost, da bomo mogli s polnim razumevanjem stremeti za pravim napredkom, da bomo mogli vstric z duhom časa ter mu posvečati vse svoje moči. A tedaj bomo tudi spoznali, da je bila vsa naša doseda-

nja mizerija le posledica našega velikega nerazumevanja.

Prepričanja nam je treba, trdnega prepričanja, ki ne koleba na desno in levo; a le tisto delo, ki izhaja iz res globokega prepričanja, je tudi edino uspešno in nudi polno zadovoljenje.

Novi pravec, ki ga nam začrtava deklaracija, je temelj novemu življenju v našem stanu, v organizaciji, v vsem našem odličnem zvanju. Iz njega bo resnično vzrasti učitelji, ki se bo lahko z upravičenostjo nazivali kulturni pionir narodov.

„Ko bi vol vedel kako je močan!“

(Laški pregovor.)

V toliko smo bolj od vola, da slutimo moč v sebi ter da hrepenimo po osamosvojitvi. In k sreči imamo tudi protektorske prijatelje, ki skrbijo, da to naše hrepenenje ne opeša, ampak gre dalje po poti, ki pelje v zavest. Kajti slepec bi moral izpregledati. Dokler smo mirno trpeli, da so nas upregali v jarem za delo, od katerega smo imeli le malo koristi, je bilo vse prav dobro — kakor pa smo dvignili glave, zavedajoč se lastne moči in z željo postaviti to svojo moč v pravo in pošteno službo stanu, narodu in državi — lop je padlo, po nas! Še ni stalo črno na belom, kaj pravzaprav hočemo, že je velika ljubezen do nas in našega stanu snela krinko ter pokazala lice, katerega karakterizacijo prepuščamo drugim, ki imajo večji besedni zaklad za take prilike!

Za enkrat smo kvarni disfacisti, samo nekateri slabiji, jutri bomo vsi, če se ne poboljšamo! Poboljšali se pa bomo, ko bomo osamosvojitev zamenjali z duševnim kulukom; ljubezen si bo spet nadela krinko, ko se bo naša skupna hrbtenica začela klanjati na desno in levo tolikokrat, kolikor ima naša domovina strank in stranke!

Plačilo za to je spet nam določeno: izraziti bomo morali za vse to še hvaležnost! Ob izdajanju naredb, ki so bile nam in šoli v prid ali pa tudi v kvar, bomo morali stati pasivno ob strani in čakati, da jih novi režim odpravi ter nadomesti z novimi, ki se zopet ne bodo mogle realizirati ker je na vidiku nov režim.

Učiteljska Samopomoč — naša stanovska organizacija.

Posmrtnina znaša 8880 Din. — Dosegi 1776 članov. — V letu 1925, nad 1000 novih članov. — Priglasite se, čas je le do 45. leta!

(Iz poročila tov. Iv. Kocijančiča na odborovi seji dne 24. januarja 1925.)

Pogled nazaj v l. 1925.

Leto 1925. je bilo za društvo zelo važno. »Učit. Samopomoč« se je poglabila na znotraj in mogočno razmahnila na zunan. Danes ima lepo število vpisanih članov, izplačuje visoke posmrtnine in ima imovino s kakršno razpolaga malo društev.

Izredni občni zbor. — Nova pravila.

Na izrednem občnem zboru v Ljubljani, dne 1. februarja 1925 so se obrav-

Ni pa dovolj temelji — teorija treba je tudi praktične izvedbe. Iz temelja se mora dvigniti mogočna zgradba. Sistematična samoizobrazba učitelstva v realnih življenjskih vprašanjih so pomočki in sredstva, ki bodo to zgradbo postavila. Zatorej na takojšnje delo za izpeljavo, za uresničenje tega novega idejnega zasnutka!

Bogumil Medvešek.

Naslanjali smo se eni na Petra, drugi na Pavla, pa nas ene in druge hrbet boli od naslonov.

Dobri prijatelji so postavili na našo njivo vse polno strašil, ki naj bi nam zameglili pogled v bodočnost! A mi pravimo: Če se ne bomo osamosvojili bodo strašila res ostala na naših njivah!

Povemo vsem in brez krinke: Nočemo ne mežnariti ne hlapčevati! Nikomur! Za našo bodočnost in našo kožo gre in za bodočnost našega naroda, ki smo z njim zvezani kakor noben drug! In trdno se hočemo zvezati z narodom, nad umetnimi prepadi, ki jih mi nismo izkopali, hočemo sezidati mostove, da bo tudi narod stal za svojimi resničnimi prijatelji, ko pride čas in potreba! Nočemo biti več papirnati pionirji kulture ampak resnični iz krvi in mesa! Nočemo biti več enota, ki sestavlja resolucije v zavesti, da se itak ne bodo upoštevale, ampak hočemo biti moč, ki bo znala svoje poštene zahteve uveljavljati, in če treba, tudi izbojevati!

Prepotrebne brutalnosti v našem boju zadnjih dni nismo zakrivali mi! Brezplodnost naše preteklosti jo je zahtevala! In idealno stremljenje v boljšo bodočnost jo je izzvalo!

Operacija, ki smo jo izvršili na lastnem telesu je boleča. Naš ponos zahteva, da jo sami izlečimo. Tujih obličev ne potrebujemo, ker nočemo ran inficirati! Ko bo naše telo zdravo, tedaj sedite sodniki na sodni stol in sodite! Kdor pa stori to predčasno, bo le sebe razkrinkal. Naše oči so postale bistre. J. Ribičič.

navale in sprejele važne izpremembe k društvenim pravilom in sicer: povišek članskega prispevka (od 2 Din na 5 Din, upravnina od 1 Din na 4 Din, vpisnina od 5 Din na 10 Din), odpravil se je (z malo izjemo) zdravniški certifikat, nanovo privzelo 3 namestnike društvenim odborom. Tako popravljena pravila je oddelek ministrstva notranjih del v Sloveniji odobril dne 8. maja 1925, št. 2479/25. Po teh novih, oziroma popravljenih in odobrenih pravilih se ravna društvo od 20. maja 1925 dalje.

Zvišani zneski za posmrtnino. — Priglasenja.

Povišani članski prispevek je izdatno dvignil posmrtnino. Novi priglasenci so se trumoma oglašali in prosili za sprejem. S ponosom lahko trdimo, da je malo društev, ki bi v sedanjih težkih časih imela pokazati tako zadovoljive uspehe v vsakem oziru kot jih je dosegla Učit. Samopomoč.

Vpisi v člansko knjigo.

V letu 1925. je bilo v člansko knjigo vpisanih 992 novih članov, sprejetih na precej čez 1000. Društvo, ki je imelo v prvem poslovnem letu 1898/99. okrog 200 članov, ohranilo nad 20 let število članov na približno isti višini (od 200 do 300). Imelo še koncem 1921. leta 218 članov, je vzbudilo večje zanimanje v učitelstvu šele v letu 1921. s prevedbo članskih prispevkov in posmrtnin iz kron v dinarje.

Statistika nam kaže:

1./1. 1922 je bilo 218 članov, posmrtnina 436 Din. — 1./1. 1923 je bilo 508 članov, posmrtnina 1016 Din, prirastek v l. 1922. je 290 članov. — 1./1. 1924 je bilo 574 članov, posmrtnina 1148 Din, prirastek v l. 1923. je 66 članov. — 1./1. 1925 je bilo 746 članov, posmrtnina 1492 Din, prirastek v l. 1924. je 172 članov. — Danes (24. 1. 1926) ima Učit. Samopomoč

1776 članov posmrtnina znaša 8880 Din. Sedanja pravila.

Vendar pa tudi v l. 1921. v dinarje prevedene posmrtnine niso bile sedanjemu času in občutni draginji primerne. Izredni občni zbor v l. 1925. je odstranil še to zadnjo oviro. Društvo je zadobilo z novimi pravili dovolj prožnosti, člani pa visoke in času primerne posmrtnine.

Pregled društvenega gibanja v l. 1925.:

Koncem leta 1924 je bilo 746 članov, v letu 1925. je pristopilo 992 članov, v letu 1925. je umrlo 13 članov, v l. 1925. je izstopilo 6 članov, v letu 1925. je bilo izključenih 14 članov, koncem leta 1925. je ostalo 1705 članov.

Posmrtnina.

Vsled novih pravil in velikega prirastka novih članov je opazati veliko razliko v posmrtninah tega leta. Posmrtnina z dne 1./1. 1925 je znašala 1492 Din, ona z dne 31./12. 1925 pa 8525 Din.

Priglasenci.

Poleg že vpisanih članov je še okrog 200 priglasencev, ki so bili pogojno sprejeti, a do danes še niso izpolnili vseh pogojev (nakazila sprejemnih pristojbin). Kadar prejme društvena uprava od njih nakazane zneske za sprejemne pristojbine, bodo dobili sprejemne liste in postali pravi člani Učit. Samopomoči. Danes nima društvo prav nikakih obveznosti do teh priglasencev.

Slabi plačniki-člani.

Pri tej priliki omenim še žalostno dejstvo, da je nekaj članov U. S. prav malomarno vršilo svoje društvene obveznosti. Na večkratne opomine za nakazila članskih prispevkov se ti počasneži niso prav nič zmenili. Dolg je rastel

od dne do dne. Pri izplačilih posmrtnin je društvo šlo tudi te malomarneže. Končno ni odboru kazalo drugega, da je v letu 1925. moral 14 članov izključiti iz društva. Moralna dolžnost, pa tudi društvena obveza (§ 9. d) teh izključenih članov bi bila, da so dolžne zneske vrnili društvu, kar se pa ni zgodilo. V bodoče ne bo smel društveni odbor, oziroma društvena uprava trpeti večmesečnih ali celo letnih zaostankov; ravnati se bo moral po znanem reku: Čisti računi, dobri prijatelji!

Umrli člani.

V letu 1925. je umrlo 13 članov in prejelo na posmrtninah:

95. smrtni slučaj 9./2. 1925 Kristina Berthold Pilštani, posmrtnina 1592 Din. — 96. smrtni slučaj 18./3. 1925 Karl Gaischeg Maribor, posmrtnina 1660 Din. — 97. smrtni slučaj 7./4. 1925 Ivan Thuma, Prevalje, posmrtnina 2022 Din. — 98. smrtni slučaj 18./4. 1925 Marija Feigel, Slov. Bistrica, posmrtnina 2020 Din. — 99. smrtni slučaj 22./4. 1925 Jurij Erker, Stara cerkev, 2086 Din. — 100. smrtni slučaj 19./6. 1925 Edvard Bohinc, Ljubljana, posmrtnina 5585 Din. — 101. smrtni slučaj 19./7. 1925 Fran Stergar, Ljubljana, posmrtnina 6250 Din. — 102. smrtni slučaj 11./8. 1925 Mina Kristl, Slov. Bistrica, posmrtnina 6930 Din. — 103. smrtni slučaj 2./10. 1925 Ludovika Borštnik, Ljubljana, posmrtnina 7740 Din. — 104. smrtni slučaj 14./10. 1925 Martin Vodenik, Maribor, posmrtnina 7930 Din. — 105. smrtni slučaj 27./10. 1925 Anton Gselman, Vurberg, posmrtnina 8030 Din. — 106. smrtni slučaj 6./11. 1925 Anica Cizej-Brišnik, Orla vas, posmrtnina 8050 Din. — 107. smrtni slučaj 11./11. 1925 Janez Stibler, Maribor posmrtnina 8045 Din. — Skupaj 67.940 Din.

Vse posmrtnine so bile izplačane, oziroma nakazane dedičem takoj po prejemu za izplačilo potrebnih listin.

Denarni promet v letu 1925.

Prejemki . . . 263.773,26 Din
Izdatki . . . 263.761,76 »

Skupaj . . . 527.535,02 Din

Omenim naj še, da znaša čisti dohod v 1925. letu 105.683,46 Din vsa društvena imovina dne 31. decembra 1925 pa 131.796,52 Din.

Pisarniško delo.

Pisarniško delo je bilo zelo obširno. Rešilo se je par tisoč dopisov (vloži za pisnik ima 825 števil, z 10 do 50 postavk), v člansko knjigo je bilo vpisanih 992 novih članov (izdanih ravno toliko sprejemnih listov), priglasencev je zdaj okrog 200, položnice za nakazila so prejeli člani sedemkrat. Obsežnost društvenega dopisovanja se presodi lahko že po tem, da je porabila uprava znamk in dopisnic za 4651 Din. Povrnjena poštnina znaša 4603,75 Din.

Opomini članom in priglasencem.

V zadnjih dneh decembra 1925 sem razposlal opomine vsem onim članom, ki plačujejo sprejemne pristojbine v mesečnih obrokih, pa so zaostali z nakazili. Drugim zamudnikom-članom sem poslal v decembru obračune s pozivi, da poravnajo dolžne zneske. Ob sklepu letnega ra-

LISTEK.

Pozdrav deklaraciji!

Pritipali so prvi žarki na nebo. Začudene oči strme, srce bije v radosti. Tam zadaj je sonce, tam za temnimi oblaki, ki se kopičijo nalik črnim goram s smrtonosnimi strelami! Pozdravljeni prvi prameni, pozdravljeno vseoživljajoče sonce! Dvigni se mogočno, razlji nebeško luč preko naših poljan in trdih ledin, da zakipi iznova življenje v mrzlih grudah!

Pozdravljena bratska ljubav! Kaj so še na svetu velika neotrovana srca, kaj še niso zamrli duhovi v teminah? Ne, niso! Še žive in niso otopeli v sovraštvu!

O bratje, sejte božje seme sedaj! Poznam vas; vi niste huzarij polni Bahovega srda, vi niste hlapčevski birci! Vaša srca so prevelika in vaše duše pre-globoke. Vi odpustate!

Pozdravljeni, ki ste donesli novo luč, nam, ki smo živeli tu v globokih teminah in smo bili cinični le v sovraštvu. Kam smo zabredli revni popotniki, tega sami nismo vedeli. Izgubili smo pravo smer, izgubili pravi cilj, mi, od katerih tjer največ naša domovina in človeštvo! Hodili nismo po pravi poti!

Stresimo s sebe jarem hlapčevstva, zakaj zvonovi veselo potrkavajo in nas kličejo v novo življenje!

Prvi žarki so šinili na zemljo, gruda postaja mehka — odprite srca! Sonce, ti pa kmalu zasij v vsej svetlobi in toploti: čakamo mi, čaka naša domovina!

E. Š.

V slovo!

(Umrlemu tovarišu Justku Tomincu.)

Izgubili smo živ list živega drevesa naših tovarišev.

Blagega tovariša Justka ni več med živimi.

Bil je človek svojega kova. Vzor učitelja-vzgojitelja, duša prosvetnega gibanja v Globokem. Bila ga je bogata, globoka, mehka duša in sama brezmejna požrtvovalnost. Živel je koristi posameznika in skrbel za blagor celote. Kjerkoli se je pojavljal, je uspešno uveljavil svoje velike duševne zmožnosti. Delo je bilo manifestacija mladega življenja. Vsega je daroval Sokolu, je posvetil pevskemu zboru, je priklenil koristi kmetijskega stanu.

Bil je ustanovitelj Sokola v Globokem, načelnik, pevovodja globoških pev-

cev, tajnik posojilnice in hranilnice in vnet delavec povsod, kjer ga je potrebovala domovina.

Neštete trte po goricaht, drevje v sadovnjaku in čebelnjak ponos šoškega vrta, govore o zanimanju pokojnika v panogi kmetijstva. In kar nista storila roka in zgled je zmogla modra beseda modrega človeka, ki je izzvenela na shodih in sestankih.

Bil je prijatelj. Ravnal se je po geslu: »Čisto, čisto nazadnje mislimo nase.« Za vsakega je našel bodrilno besedo in pameten nasvet; a sam sebe je pozabljaj in in pozabil.

Bil je velik rodoljub in dvigal je v mladih srcih vero v nesebično delo, ki naj rodi boljšo bodočnost. Oživele so mlade telovadne vrste. V svojem trudu in v svoji ljubezni je uzrl rojstvo čvrstih Sokoličev.

V sebi je vzgajal idealista. Uvidel je, da mnogi nočejo navzgor, da raže obstanejo v hladnem vznožju ter prodajo in izdajo strmo pot resnice in pravice drugim, ki jo teptajo, zaničujejo, blatijo. To in še veliko enakega ga je žgalo. Premlad je bil da bi prestal ogenj. Predober, predelaven in prepošten, da bi si privoščil odmor. Preveč žaljen, da bi poglne mladike nove vere in energije.

Truden je postal svojega delavnika na Silvestrovo. Zato ga je pokopal sam v novoletnem nedeljskem dopoldnevu, da bo živel res nedeljo vseh bodočih novih let.

Tovariš!

In nič nisi vprašal, kako bo ostalim ob Tvojem tako grenkem obračunu?

Pisarna je mrtvašnica. Tvoji najdražji so že brez dobitnih solz v bolečini vseh bolečin, Tvoji Sokoli in pevci sami, Tvoj »Malivrh« Te hoče nazaj, da ga boš negoval in ljubil, Tvoje smreke so vse srebrne in vprašujejo, zakaj Te ni.

A tam od Pišec, kjer si si izbral novo pristavo, nam šepetajo akordi turobne Vigradi in nagelji in telohi na Tvojem srcu Ti molijo psalmi: »Naj Ti bo vsaj tam lepo, res lepo!«

Vsa dolga, žalna procesija Tvojih tovarišev, prijateljev, pritičenih Tvojih mladih ljubljencev, veličastna množica preprostega ljudstva naj Ti bo v dokaz, da Te je ljubila vsa Globočina in se je zavedala, kaj si bil, kaj si ji dal, kaj si ji pokazal.

Mi pa ne rečemo, da Te več nimamo. Da še Te imamo. Imamo Te v Tvojih delih, v našem spoštovanju in — spo-minu.

Vera.